

Pastýřský list Štěpána Trochty o kněžských povoláních

Pastýřský list o kněžských a řeholních povoláních, v němž se Štěpán Trochta souhrnně zamýšlí nad příčinou jejich malého počtu, slouží zároveň jako poměrně přesný popis duchovního stavu litoměřické diecéze v té době. Zřejmě právě kvůli této upřímnosti a konkrétnímu popsání skutečnosti, a především kvůli možnému řešení této situace spočívající ve větší spolupráci kněží a laiků, nedovolily státní orgány jeho zveřejnění.

Vinice Páně bez dělníků

Drazí věřící, milovaní bratři a sestry!

Dnešní neděli slavíme s celou Katolickou Církví světový den modliteb za povolání k duchovnímu stavu. Svatý Otec Pavel VI. projevil hned na začátku přání, aby se tyto dny, v nichž Církev Svatá prosí Pána za dar nových povolání k řeholnímu a kněžskému stavu, nestaly jen nějakou povrchní, prázdnou církevní manifestací, ale aby dostaly vnitřní, duchovní náplň a praktický ráz. V těchto dnech by měl stoupat k nebi ze všech částí naší zeměkoule prosebný hlas upřímné a vytrvalé modlitby, spojené s kajícími skutky a praktickými obětmi. Kéž by tyto naše oběti a modlitby dosáhly od Božího milosrdenství, aby nám Pán poslal dostatek kandidátů ku kněžskému a duchovnímu stavu, aby je svou milostí podporoval a uchránil, dokud úplně nevyzrají.

Odpovědnost křesťanských laiků za kněžská povolání.

Současně bychom měli dnes ale všichni vážně zpytovat své svědomí, zda skutečně něco činíme ve prospěch těchto povolání ke kněžskému stavu, anebo zda snad nezapřičiňujeme jejich ztrátu svým nepředloženým počínáním, svou lhostejností, nebo dokonce svým špatným příkladem. Tím bychom vlastně znemožňovali Bohu Všemohoucímu, aby vůbec nějaká povolání posílal a aby tato povolání se ujala.

Světový den modliteb za kněžská a duchovní povolání je totiž především záležitostí křesťanských laiků. Tím ovšem nechci ani zdaleka říci, že by při této příležitosti kněží a duchovní osoby byly zproštěny povinnosti modlit se a obětovat se za nová povolání a uvažovat o tom, jak pomoci těm, která vyrůstají v jejich okolí, aby se dobře ujala. Právě naopak; prosím o to co nejvroucněji.

Mám ale dojem, že křesťanští laici si jsou dosud málo vědomí, že jejich tajemná účast na Kristově královském kněžství (o němž učí sv. Petr – 1 Petr 2, 9 – a Druhý vatikánský koncil) spočívá především v tom, že jejich rodiny a jejich křesťansky prožívané prostředí je nepostradatelnou a živelnou půdou, do níž Bůh zasévá duchovní povolání, v níž tato pak klíčí, rostou a dozrávají v bohatou žeň.

Je-li ale tato půda kamenitá, vyschlá, udupaná, nebo plná plevele, žádnou úrodu od ní nemůžeme očekávat, i kdybychom tam zasévali ta nejvzácnější semena; – sám Ježíš Kristus nám to říká v podobenství o rozsévači. A vskutku, žádný rozumný hospodář nebude zasévat do tak nepříznivé a nepřipravené půdy. Podobně i náš nebeský Hospodář nedává vzniknout vzácným povoláním k řeholnímu a kněžskému stavu v prostředí, které je tak nepříznivé, že by zničilo tato povolání dříve, než by se mohla ujat, zapustit kořeny a vyžrát.

Příčiny nedostatku duchovních povolání

Dovolte proto, křesťanští laici, abych vám dnes řekl několik otevřených slov já, biskup této diecéze, která pociťuje největší nedostatek kněží v naší vlasti, a vysvětlil, proč právě zde kněžská povolání schází. S teologického hlediska je to nemožné, aby nejvyšší spravedlivý Bůh,

který touží spasit všechny lidi a v každém Čase, nechtěl poslat i dnes lidem tolik kněžských a řeholních povolání, kolik jejich právě žijící generaci zapotřebí. Tím by přestal být Bohem spravedlivým a milosrdným. Je-li nám tedy jasno, že máme v našich zemích málo kněží a řeholníků, takže ani zdaleka nemohou dostačit na běžnou práci na vinici Páně, pak se musí nalézat důvod této krize ne u Boha, ale jen na naší straně. Krátce řečeno, my nevytváříme vhodné prostředí a půdu klimaticky připravenou, aby do ní nebeský Rozséváč mohl odpovědně svá povolání zasévat.

V čem spočívá konkrétně tato naše netečnost a nepřipravenost? Dám vám několik příkladů.

1. Opuštěné farní osady se přestaly modlit.

Mnoho našich farností je už dlouhá léta bez kněží. A to je vám dobře známo. Ale v kolika z nich se shromažďuje křesťanské společenství laiků před Svatostánkem k vroucí modlitbě, aby z jejího středu nějaký kněz vyšel? A přece všichni znají slova Pána: „Žeň je velká, ale dělníků je málo. Proste tedy Pán žní, aby On poslal dělníky na svou zeň!“ (Mt. 9, 37). Několikrát jsem byl už téměř rozhodnut poslat nové kněze nejdříve na ty fary, z nichž v poslední době vyšel nějaký kněz; vždyť tyto živé křesťanské obce by si zasloužily víc než ostatní, aby jim kněz byl dán. Jak to má ale dopadnout s těmi farnostmi, které v tomto směru svou povinnost neplní?

2. Špatný příklad v rodinách.

Další konkrétní případ neodpovědnosti tkví v mnohých našich rodinách. Vy, otče a matko, kteří snad ještě posíláte své děti do náboženství, vy se s nimi ale nikdy společně nemodlíte; Písmo sv. nebo nějaká katolická kniha je ve vaší rodině věci neznámou; nikdy vás vaše děti nevidí přistupovat ke sv. zpovědi a ke sv. přijímání; při svém plánování o budoucnosti vašich dětí si nepřejete ani uvažovat o možnosti duchovního povolání. Bylo by také naprosto zbytečné žádat od vás, abyste se dnes o kněžská a duchovní povolání modlili. Dokud nebudou odstraněny tyto překážky, není vlastně ani žádná účinná modlitba v tomto smyslu možná. Bůh by přece nemohl být tak zlomyslný, aby do vaší rodiny nějaké to budoucí kněžské nebo řeholní povolání poslal a přihlížel, jak vy je svou lhostejností a špatným příkladem zničíte, aby vás pak proto na věky potrestal. Bůh je náš milující Otec, a proto neposílá žádné povolání tam, kde s jistotou ví, že jeho zmaření by ještě zvýšilo tíhu hříchů, a tedy i trestů za ně.

3. Farnici si knězi neváží a je opouštějí.

Položme si ještě jednu otázku. Jak pečují u nás křesťanské obce o povolání, která již zde jsou? Chtěl bych v tomto ohledu poukázat alespoň na jedno nebezpečí. Moderní psychologie dnes vědecky potvrdila starou známou pravdu, že člověk se může považovat za Člena nějaké společnosti jen do té míry, v jaké je mu dovoleno mít účast na životě a snažení společenského organismu. Vnucení osamělosti zde přivádí poněkud ku konci. Představte si tedy, že nějaký kněz, který obětoval svůj rodinný život, aby byl duchovním otcem celé křesťanské obce, místo duchovní rodiny nalezne jen farské příslušníky, kteří se drží od něj v uctivé vzdálenosti a snaží se, jak se říká, jej co nejméně vyrušovat; to značí: přijdou s ním do styku nanejvýš u příležitosti křtu, svatby a pohřbu. V takovém případě by to nebylo jen nadpřirozeným zázrakem, ale zcela zázrakem proti-přirozeným, kdyby takový kněz po svém desetiletém pobytu v takové zcela proti-přirozené osamělosti zůstal ještě normálním člověkem! Bůh ale nemá ve zvyku přeměňovat zázračně lidskou přirozenost, kterou On sám byl stvořil. Tak jako nevzkřísil Ábela, kterého Kain fyzicky odpravil, tak nebude ani zázračně zachraňovat žádné kněžské povolání, které společensky zničil osobní nezájem farní obce.

Náleží ovšem také k umění být dnes u nás knězem: nenechat se vnutit do takovéto smrtelné společenské osamocenenosti, a na druhé straně, nevyvolat si ji ani sám případným povýšením, nezdvorným nebo i příliš úzkostlivým vystupováním.

Rozkvět povolání závisí od spolupráce kněží a laiků.

Proto vás prosím, drazí křesťanští laici, v tento světový den modliteb za kněžská a řeholní povolání, nepřipusťte, aby vaši kněží zůstali společensky izolováni. Oni ve svém kněžském svěcení slíbili, že vás nepřestanu milovat, a vy, nezapomeňte, že i oni zůstávají lidmi a potřebují lidské sdílnosti a podpory, tak jako to každý z vás prožívá ve své vlastní rodině. Dejte jim pocítit, že s vaší pomocí mohou vždy počítat, právě tak jako vy se můžete vždy na ně spolehnout. Vytvořte kolem vašich kněží radostné společenství a podpořte jejich svaté povolání tím, že jim věnujete svou plnou křesťanskou důvěru. Nezapomeňte, že oni nesou často kříž mnohem těžší než vy, i když jsou zvyklí o tom nemluvit.

Nakonec vás prosím, přispějte opět jako každým rokem tak i k letošní sbírce na kněžský dorost; bude se konat příští neděli při všech bohoslužbách.

Jsem přesvědčen, že otázka povolání ku kněžskému a řeholnímu stavu může být zde vyřešena jen vašimi modlitbami a vaší obětavostí. Jen budete-li odhodláni k obětem, budete moci vytvořit ve svých rodinách a farních obcích ono prostředí vzájemné křesťanské lásky, důvěry a zbožnosti, ve kterém Bůh opět snadno povolání vzbudí. Bez kněží jste odsouzeni k jistému zániku. Prosím Pána Všemohoucího, aby vám dal sílu k tomuto velkému a nutnému vnitřnímu obrácení, abyste v tomto těžkém úkolu, který vám přítomná doba ukládá, nezklamali.

Prosím duchovní správce, aby vám pomáhali všemi přirozenými a nadpřirozenými prostředky, jimiž disponují; je to nejen ve vašem, ale i v jejich vlastním zájmu. Já sám svěřuji do pomoci Boží všechno vaše podnikání ve vašich rodinách i ve farních osadách, provázím vás svými modlitbami a upřímně vám žehnám.

+ Štěpán, kardinál Trochta, biskup litoměřický

V Litoměřicích, dne 12. května 1973.